

Kalajoen yläpuolisen vesistön kunnostus esiselvitystyö

Kalajoen vesienhoitoryhmä

Ylivieska 24.11.2015

Pekka Sorola

Hankkeen vaiheet

- * Havainnot ongelmista oman laiturin nokalta näkyvillä, mutta mitkä ovat ongelman aiheuttajia..
- * Kysymyksiä, miten edetään, miten asioihin voidaan vaikuttaa...
- * Esityksiä ELY- keskuksen suuntaan, kuntaan...
- * Mistä saadaan tietoa
- * No netistä tietenkin ...?

Seuraavalle tasolle

- * Kalajoen vesienhoitoryhmä kokoontuu..
- * Vyyhti hanke meneillään...
- * Kannattais ilmeisesti osallistua.. ja niin teimme
- * Esimerkkejä jo toteutetuista kunnostushankkeista, keskustelua, neuvontaa ja miten asioita viedään eteenpäin.
- * Näkymä laajeni

Ongelmat valuma-alueella

- * Kiljanjärvi on voimakkaasti säännöstelty järvi, (yläraja 114.65, alaraja 112.70). Järvessä runsaasti sisäistä ravinnekuormaa. Tulva-aikana ja runsaista sateista johtuen järveen kulkeutuu jyrkkäreunaisen joen penkereistä paljon maa-ainesta ja sen mukana ravinteita. Kotijoen tulvat aiheuttavat ongelmia peltoviljelylle. Usean vuoden aikana toteutetusta hoitokalastuksesta huolimatta järveen kulkeutuu ulkoista ravinnekuormaa niin, että sisäinen ravinnekuorma ei vähene.

Kunnostusaloite

Kiljanjärven ja sen yläpuolisten vesistöjen tilan parantaminen

- * Kunnostusaloitteessa esitimme, että otetaan tarkastelun kohteeksi koko Kalajoen yläpuolinen vesistö, Norssinjärvi, Kangaspäänjärvi, Kotijoki ja Kiljanjärvi. Valuma-alue on yhteensä n 68 km². Kartoitetaan alueen mahdolliset kosteikko paikat. Toteutetaan Kotijoen kunnostus/perkaus ja samassa yhteydessä rakennetaan kosteikkoja valuma-alueelle. Selvitetään mahdollisuutta vähentää Kiljanjärven talvialenemaa noin 30 cm ja lisätä kevättulvan huipukkuutta, tehdään tarvittavat muutokset säännöstelykäytäntöön

Kunnostushankkeen tavoite

- * Hankkeen tavoite on; estää ulkoisen ravinnekuorman kulkeutumista vesistöön niin, että Kiljanjärven vedenlaatu on 2020 kiitettävä. Lisäksi Kotijoen perkauksella voitaisiin vaikuttaa siihen, että joen tulviminen peloille saadaan estettyä.
- * Hankkeen toimenpiteillä pitää saada veden laatu ja järvien tila sellaiseksi, että sillä on myönteinen vaikutus kalatalouteen.
- * Järvien kunto vaikuttaa ratkaisevasti myös alueen asukkaiden viihtyvyyteen ja siihen, pysyykö maaseutu asuttuna.

Tuumasta toimeen

- * Kunnostusaloite tehtiin 12.03.2014
- * ELY- keskus arvio hankkeen alueellisesti merkittäväksi
- * VYYHTI- hanke toteutti valuma-alueen kosteikko kartoituksen (Risto Paakkonen)
http://www.proagriaoulu.fi/files/vyyhti/esimerkkisuunnitelmat/raportti_kiljanjarven_kunnostusmahdollisuuk sia.pdf
- * Kartoituksen tuloksena n. 70 potentiaalista kunnostuskohdetta, maastokäynnit toteutettiin heinä –elokuu 2014
- * Kartoitustyö on pohjana hankkeen esiselvitystyölle

Hankkeen tiedottaminen ja jatkotoimenpiteet

- * Lehtiartikkeli Reisjärvi –lehdessä heinäkuussa meneillään olevasta kartoituksesta.
- * Keskustelutilaisuus hankkeesta 26.09.2014, mukana maanomistajia Pro Agria ja ELY- keskuksen asiantuntijat, Metsänhoitoyhdistys, maa- ja vesi-osakaskunnat, kunta, Kangaskylän maaseutuseura, Kyläyhdistys, Metsäkeskus jne.
- * ELY- keskuksen esittämänä päätettiin käynnistää hankkeen esiselvitystyö, Kiljanjärven Kyläyhdistyksen ja Reisjärven Kangaskylän Maaseutuseuran toimesta.

Hankkeen esiselvitystyö

- * Hankkeessa selvitetään Kotijoen uoman vedenjohtokkyyn vaikuttavia tekijöitä ja laaditaan ehdotukset purkautumiskykyä parantavista ja eroosiota vähentävistä toimista kustannuksineen.
- * Hankkeessa kootaan Kiljanjärven ja sen yläpuolisen valuma-alueen vesiensuojelukohteet ja laaditaan sopimukset rakenteiden toteutuksista kiinteistöjen omistajien kanssa tärkeimmillä kohteilla. Näiden kohteiden sijoittumista varten toteutetaan **vedenlaatukartoitus** kuormituksen vähentämisen kannalta tärkeimmille alueille

Hankkeen esiselvitystyö.

- * Kuormitusta vähentävien rakenteiden sijoitussuunnittelussa käytetään hyväksi maatalousalueiden monimuotoisuuden yleissuunnitelmaa ja VYYHTI- hankkeessa kerättyä tietoa.
- * Hankkeessa selvitetään mitkä toimenpiteet ovat kannattavia ja mahdollisia toteuttaa vesistön tilan parantamiseksi ja laaditaan näiden toimenpiteiden toteutukselle rahoitussuunnitelma eri tarkoituksiin sopivia rahoituslähteitä hyödyntäen.

Hankkeen esiselvitystyö..

- * Lisäksi valmistellaan rahoitushakemukset hankesuunnitelmiseen ja sopimuksineen tarvittavien rakenteiden suunnittelua ja niiden toteutusta varten, sekä selvitetään tulevan kunnostushankkeen tai hankkeiden toteuttamistahot.
- * Hankevastaavana näiltä osin toimii Jaana Höglund tukenaan Eero Hakala Pro Agria Keski-Pohjanmaa.

Missä ollaan

- * Selvitys Kotijoen purkautumiskykyä heikentävistä tekijöistä
- * Maastokäynti kohteella Hannu Alalato Maveplan Oy lokak.
- * Maastokartoitukset ja mittaukset tehty, Miikka Annunen ELY- keskus laatii tulvakartat.
- * Joulukuussa laaditaan ehdotukset toimenpiteistä ja kustannuksista tulvahaittojen vähentämiseksi. Selvitys pääosin valmis joulukuun loppuun mennessä ja täysin valmis Tammikuu 2016 loppuun mennessä.
- * Toteuttajana Maveplan Oy.

Missä ollaan

- * Vesinäytteet valituilta 20 kohteelta lokakuun lopulla
- * Laboratoriotulokset valmiina 05.11.2015
- * Toteuttaja Ahma Oy
- * Tiedotustilaisuus alueen asukkaille, maanomistajille ja yhteisöille selvitystyön tilanteesta ja alustavista tuloksista 18.11.2015

Esiselvitystyön rahoitus

- * VYYHTI- hankkeelta vuoden 2014 puolella
kosteikkokartoitus n. 15. 000€.
- * ELY- keskus 20.000€
- * Vattenfall rahasto 12.000€
- * Reisjärven kunta 8.000€

Latvavesiltä alajuoksulle..

- * Tilanne haasteellinen
- * Ko. valuma-alueelta kulkeutuu vuosittain 150 t maa-ainesta vesistöön.
- * Kosmeettisilla toimilla ei päästä tavoitteeseen